

Nordisk biblioteksvecka med ö-tema

Idag startar den nordiska biblioteksveckan. Temat är Öar i Norden och en av årets utvalda texter är från Ulla-Lena Lundbergs roman *Is*.

FÖRFATTARE En text ur Ulla-Lena Lundbergs roman *Is* läses under den nordiska biblioteksveckan i år.

Foto: Cata Portin

FÖR UNGDOMAR Maria Turtschaninoff berättade om sin bok *Maresi* när hon besökte Mariehamns litteraturdagar 2015.

Foto: Erkki Santamala

Idag samlas över 120 000 barn, unga och vuxna för att delta i det största nordiska högläsningsevenemanget. Nordisk biblioteksvecka arrangeras för 21 gången av föreningarna Norden för att främja nordisk litteratur och berättartradition.

–Genom högläsning och litteratur får vi en paus från den hektiska vardagen med telefoner och datorer och möjlighet att fördjupa oss i bokens värld. Den gemenskap som skapas av att högläsa samma texter samtidigt i över 14 olika länder är fantastisk och skapar en helt unik nordisk samhörighet, säger **Anne Malmström**, projektledare Nordisk biblioteksvecka.

I år uppmärksammar biblioteksveckan Finlands 100 års jubileum genom att välja finländska högläsningböcker. Det gemensamma temat för alla

böcker är Öar i Norden.

För de yngsta barnen kommer boken *Skattkammaren* att läsas högt. Boken är skriven och illustrerad av **Mauri Kunnas**, en av Finlands mest populära och framgångsrika barnboks-författare.

–För unga har vi valt den populära fantasyromanen *Maresi*, som är skriven av finlandssvenska **Maria Turtschaninoff** och utgiven i 22 olika länder.

Boken *Is*, skriven av den åländska författaren **Ulla-Lena Lundberg** läses högt i vuxenkategori. *Is* har fått flera priser och blev bland annat nominerad till Nordiska rå-

dets litteraturpris.

Nordiska biblioteksveckan är en vecka full av litteratur, högläsning, utställningar, debatter och kulturella upplevelser med nordiskt fokus för tusentals barn och vuxna på bibliotek, skolor och andra kulturinstitutioner. Från Grönland i väst till Vitryssland i öst arrangerar små och stora institutioner högläsning som en del av Nordisk biblioteksvecka 2017.

Nordiska biblioteksveckan arrangeras av Föreningarna Norden och finansieras av Nordiska ministerrådet.

Katarina Gäddnäs

Om det stoff som drömmar vävas av

Dikter: Robert Desnos.

Tonsättning: Kjell Frisk.

Rörelse/koreografi: Silvana Barbarini.

På scenen: Catherine Frisk Grönberg, Grete Snelvedt, Kjell Frisk (klarinet) och Christoffer Isaksson (gitarr).
Önningebymuseet.

”Vi är det stoff som drömmar vävas av och vårt korta liv omfamnas av en sömn”, skriver **William Shakespeare** i sitt sista verk *Stormen*. Citatet är mångbottnat, det jämsätter drömmaren och själva drömmen, subjektet och objektet.

I LumparLabs uppsättning ”Sömnens rymd” anger det tonen för föreställningen. Texterna i övrigt är den franska surrealist Robert Desnos bildstarka dikter. Texterna är både drömskt undflyende och fascinerande konkreta. Här finns spöket,

tuppen och köttiga fyrverkerier men framförallt röster om kärlek och längtan. ”Långt borta från mig håller ett bygge på att bli färdigt.”

Texterna är kongenialt tonsatta av Kjell Frisk. Ibland låter det som modern konstmusik, ibland som blues, ändå hålls det samman av en både oväntad och självklar förankring i den franska chanson-traditionen – Desnos var som sagt fransman.

Kjell Frisk på klarinet och Christoffer Isaksson på elgitarr spelar hela föreställningen igenom, och de gör det som de musikaliska virtuoser de är.

Grete Snelvedt och Catherine Frisk Grönberg både sjunger och deklamerar. Frisk Grönberg med sin skolade sopranröst har spännande övertoner som slingrar sig runt klarinetten så man ibland inte hör vad som är röst och vad som är instrument. Snelvedts röst är inte skolad, men

hon är uttrycksfull och har en imponerande låg och klangfull alt. Det är ett experiment att blanda de helt olika rösterna och det fungerar märkligt väl.

Iscensättningen vågar satsa allt på rösterna, enkla rörelser och uttryck. Det är naket, suggestivt och starkt berörande. Åh, så jag längtat och saknat den här sortens uppsättningar i det åländska kulturlivet!

Föreställningen är kort. Den växlar i tempo och sinnestämning vilket gör att den känns ännu kortare, i en blinkning är den över och lämnar ett skimmer kvar över publiken. Desnos dog i koncentrationslägret Theresienstadt, men genom tid och rum virvlar hans drömstoff.

Novembermörkret är kompakt, världsläget oroande, men det kan aldrig, aldrig bli hopplöst så länge det finns musik och drömmar.

Katarina Gäddnäs
katarina.gaddnas@nyan.ax

Caj kan hopp

Äntligen kom han till stan – Kökarsbon Caj Westerberg, poet och översättare.

–Att översätta är som att vara en skådespelare, man måste föreställa sig att författaren skriver på ett annat språk. Att översätta är också som att hoppa i en trapets. Man vet aldrig var som händer i luften ...

På den åländska bokmässan nyligen var han doldisen bland författarna.

Intervjuaren **Ulla-Lena Lundberg** på författarscenen presenterar honom som en fin och produktiv poet, som har en betydande karriär bakom sig som översatt **Tomas Tranströmers** hela produktion till finska och belönats med en rad priser för det arbetet.

Caj Westerberg berättade om uppväxten i både finsk och svensk miljö. Efter en lång period i Kimito kom han en midsommar till Kökar i segelbåt tillsammans med hustrun **Marjatta Nuoreva-Westerberg**. Hon frågade:

–Varför flyttar vi inte hit?

Så blev det. Hon är bildkonstnär och älskar Kökars klippor. Han jobbar på, skriver och översätter.

Senare förklarar han för Nya Åland:

–Jag känner mig hemma på en ö. Jag mår bättre på avgränsade ytor, där det gränslösa havet finns runt omkring.

Med eftertryck säger han:

–Strandlinjen är bland det ljuvligaste som finns.

Fri författare

I 20 år höll Caj Westerberg på med översättningen av Tranströmer. Före det hade han skrivit 13 böcker på finska och själv översatt egna dikter från finska till svenska.

–Jag har alltid varit en fri författare, nu är jag som 71-åring egentligen pensionär, men det har inte ändrat någonting, säger han.

Översättningar tar en stor del av arbetstiden. Svenska och finska är så helt olika språk. Det försvarar översättningen.

–Det blir så lätt bara ett översättningsspråk, då blir det helt fel, förklarar han. Bättre är att försöka föreställa sig att exempelvis Tomas Tranströmer själv skulle dikta på finska. Hur

DOLDIS OCH FRI FÖRFATTARE Caj Westerberg på Kökar Hellsö har all vidare. Här framträder han på bokmässan.

skulle det då låta?

I poesin planerar han aldrig skrivandet.

–Det är märkligt, det är som dikten springer före mig. Och jag vet exakt var den tar slut. Var punkten ska vara.

Sedan kan handarbetet, alltså putsning av språk och text, tillkomma.

–Men poesin skapas skyndsamt.

Vad säger du till den som bara tycker att dikter är konstiga ord i rad?

–Hm ... kanske att dikten

tydliggör ett inre skeende, eller ett inre tillstånd, som läsaren i bästa fall har en parallell erfarenhet av.

Vad gör du just nu?

–Jag jobbar med en översättning av **Samuel Becketts** roman ”Den onämnbare” från franska till finska. Det är mycket jobbigt, jag kan nämligen inte franska, måste studera språket samtidigt som jag översätter.

Det går inte att ta genvägen över den svenska översättningen?

–Nej. Det går absolut inte.